

ד. הרצאות וקורסים. הרצאות בודדות של חבר העובדים בתחנה ובחדר
בענפי הקלאות שונים על נושאים בודדים לשאלות-העונה, קורסים מיוחדים למחלות,
למוזיקה, לסידור השקאה, לגידול בהמות, לשימורי פירות וכו'. כל קורס נמשך כשבועיים
בערך ומשתתפים בו באי-כח המשקים.

ה. פובליקציות. הוצאת חוברות המקיפות נושאים מסוימים, ועלונים לשאלות
עונה בודדות, סידור טופסים לרשימות בענפי הקלאות שונים.

ו. שרות כללית. 1) בדיקת קרקעות, זבלים, מים, פירות, חמרי מזון וכו' בשביל
המשקים, בעזרת המעבדה החימית של תחנת הנסיון.

2) קביעת מחלות צמחים ומוזיקים והוראות למלחמה בהם, בעזרת המחלקות
לפטולוגיה ואנטומולוגיה.

3) בדיקת זרעים, הפצת זרעים מבוררים בעזרת המחלקה לבירור זרעים.

4) הוראות בשאלות הקלאיות שונות על ידי בקורי המדריכים המחזויים והמקצועיים
ובכתב בעזרת המחלקות השונות של התחנה, מדריכים מחזויים נקבעו, לפי שעה, שנים:
אחד בשביל העמק והגליל ואחר בשביל יהודה ושומרון. מדריכים מקצועיים מיוחדים
לגידול-בהמות, לגידול-עופות, לירקות, לשימורים, למשתלות.

תוצאות שרות הדרכה תרפ"ו.

א. בקיה — חצירה.

זבולים.

מחוז יהודה ושומרון.

גודל כל חלקה 1000 מטר מרובעים. כל אופן זבול חוזר בשתי חלקות, המספרים
הנתונים הם הממוצע של היבול.

א = אשליג בצורת גפרת אשליג, ח = חנקן בצורת מלחת ציילי, ז = זרחן בצורת
סופרפוספט כפול, ק"ע = קמח עצמות, הובול ניתן בחרישה לפני הוריעה.

החשבון בין החציר הירוק והיבש נעשה לפי דוגמאות, ובערך השתנה אל החשבון
המקובל 1 : 4.

רוח והמסד לנבי לא מזובל גים	יבול החציר		הזבולים ק"ג	מחוז יהודה:
	יבש ק"ג	ירוק ק"ג		
	409.5	1638	• לא מזובל • • •	1. עין חי. הגידול הקורם — תירס;
+ 7.5	542.0	2168	• ק"ע—30, א—15 •	סוג האדמה — אדמת חול, קלה;
			• ק"ע—30, ח—10, •	זמן הוריעה — 23.11.25; זמן הוספת
+ 42.0	708.5	2834	• א—15 • • •	המלחת — 31.12.25; זמן הקצירה
+ 51.0	721.5	2886	א—15, ח—15, ז—15	— 4.4.26.
	828.5	1214	• לא מזובל • • •	2. מגדיראל. הגידול הקורם—תירס;
+ 54.0	594.5	1954	• ק"ע—30, א—15 •	סוג האדמה — אדמה קלה; זמן
			• ק"ע—30, א—15, •	הוריעה — 26.11.25; זמן הוספת
+ 17.0	556.5	2327	• ח—10 • • •	המלחת — 22.12.25; זמן הקצירה
+ 37.0	601.0	2254	ז—15, ח—15, א—15	— 1.4.26.

מחזור שומרון:	הובלים ק"ג	יבול החציר		רוח והפסד לגבי לא מוזבל ג"מ
		ירוק ק"ג	יבש ק"ג	
3. גן-שמואל. הנירול הקודם — תירס; סוג האדמה — סמרה, מדרין קל; זמן הזריעה — 6.11.25; זמן הוספת המלחת — 25.12.25; זמן הקצירה — 26.3.26.	לא מוזבל . . . ח-15, א-15 . . . ח-15, ז-15, א-15	1040 1154 2286	260.0 288.5 571.5	— - 40.0 + 50.0
4. כרבור. הנירול הקודם — ש"ש; סוג האדמה — סמרה; זמן הזריעה — 10.11.25; זמן הקצירה — 22.3.26.	לא מוזבל . . . ח-15 ח-15, ז-15, א-15	702 1364 1862	175.5 341.0 460.5	+ 30.0 + 44.0
5. טירה. סוג האדמה — חמרסיד; זמן הזריעה — לפני הגשם; זמן הוספת המלחת — 19.11.25; זמן הקצירה — 28.3.26.	לא מוזבל . . . ז-15 . . . ז-15, ח-15 . . .	1282 1655 1882	320.5 411.0 470.5	+ 12.0 + 10.0

באדמות הקלות ביהודה זבלנו את השרות בזבל מלא (ז, ה, א.) בהביאנו בחשבון כי אדמות אלה חסרות את האשלג ונענות לו.

נסינו גם באדמות הקלות את קמח העצמות לגבי סופרפוספט (מנדיאל, עין-חי). התוצאות שקבלנו סותרות אחת את חברתה. בה בשעה שבעין-חי קמח עצמות עם אשלג בלי הוספת מלחת מראה רק פעולה רפה, הראה קמח עצמות עם אשלג בלבד במנדיאל פעולה מברעת לטובת קמח עצמות. בשני המקומות יחד הראה הובל המלא את הפעולה המכסימלית.

יש להעיר שבשרות אלה היתה הבקיה מרובה מאד. השרה של כרבור נמצא כבר בשנת הובל השניה, אשתקד היתה כאן שיש, והיבול הממוצע לדונם היה:

(1) לא מוזבל — 80 ק"ג.

(2) ז. א. — 138 ק"ג.

(3) ז. א. ח. — 146 ק"ג.

השנה הוספנו לשרה שהיה מוזבל בתרפ"ה ז. א. רק חנקן בלבד וכאן הפעולה היתה ניכרת מאד. ההפרש בין החלקה שנזבלה אשתקד א. ז. ח. ובין זו שהוזכרנו לעיל היה בערך 35 אחוים.

השרה של טירה לא נזרע כראוי והיחס בין הבקיה והשעורה הגיע ל-90% שעורה חשבון הרוח וההפסד נעשה לפי המחיר של 8.5 ל"מ טון חציר. חמשה ג"מ לדונם הפחתנו ע"ח עורף העבודות שהובול גורר אחריו.

ב. ש ע ו ר ה. ז ב ו ל י מ.

מחוז יהודה	הובולים ק"ג	ה י ב ו ל		רוח והפסד לכבי לא מזובל ג'מ
		גרענים ק"ג	קש ק"ג	
1 עין-ח. הגידול הקודם — תירס; סוג האדמה — אדמה קלה. השבכה שלמטה חמרה קלה; זמן הזריעה — 24.11; זמן הוספת המלחת — 31.12; זמן הקצירה — 2.5.	לא מזובל . . . ק"ע—40, א—15 . ק"ע—40, א—15 . ח—10 ז—20, ח—20, א—15	120 132 179 194	248 246 401 447	1:2 1:1.8 1:2.4 1:1.8 — 36 + 7 + 14
2 רוח ח.ה. הגידול הקודם — כרוב; סוג האדמה—אדמת חול-חמר; זמן הזריעה — 27.11; זמן הקצירה—28.4.	לא מזובל . . . ח—20, א—15 . ח—20, ז—20, א—15	68 94 173	137 179 381	1:1.5 1:1.9 1:2.2 — 16 + 58

חשבון הרוחים וההפסד נעשה: את הגרענים חשבנו ב־1 ג'מ ק"ג, את הקש ב־1 ל"מ הטון. בחשבון עורף העבודה שהזובל נורד אחריו חשבנו 5 ג'מ לדונם הוצאות. יש להעיר שהשדה בעין-ח.י מאשר גם בנוגע לשעורה, כי קמח עצמות ואשלג בלבד אינו מראה את הפעולה הרצויה, גם כאן נתן המכסימום הזובל המלא (א.ז.ח.), זו הפעם הראשונה שנעשה נסיון לזבל בזבל הימי את שדות הנגב, החלקות המזובלות הצטינו משך כל תקופת הגידול בחיצת הקנים שלהן, רעננותן והבשילו 10—14 יום קודם הבלתי מזובל.

שדות הדרכה לירקות תרפ"ו.

מחוז יהודה.

א. תפוחי-אדמה.

עד עכשיו לא עלה לקבוע את אפני הזובל והגידול של תפוחי-אדמה בארץ. היבולים הם בדרך כלל קטנים מאד והם מתגדלים בין 600—800 ק"ג לדונם. שאלת הון הנכון היא בודאי השאלה המכרעת. לפני המלחמה זרעו בארץ זן רוסי, עכשיו זורעים על הרוב את התפוח המצוי בשוק למכירה והנקרא בשם "מרסלי". נזהנים גם לזרוע בטביבות חיפה ובעמק הירדן את המרבלוסי, לשם ברור השאלה הזו זרענו השנה בשדה הדרכה לירקות בעין חרוד את שלושת הזנים הנזכרים וגם הוספנו עליהם זנים מספר של תפוחים גרמנים, עד עתה נראה שהן הרוסי עולה על האחרים. את התוצאות נפרסם בקרוב.

בשני השדות ביהודה נתכוננו בעיקר לבירור שאלת הזבולים, הגענו בשכונת ברוכב ליבול של 11 טון להקטר ולמעלה מזה.

יש להעיר כי שני השדות נלקו במחלות (מיכן לא נקבע עוד) והיינו מוכרחים להחיש באוסף היבול, כי השיחים התחילו להתכבש במהירות רבה.